

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Lämpimästi tervetuloa Taito- ja taideaineet tulossa ylioppilastutkintoon -webinaariin!

Opetushallitus ja Ylioppilastutkintolautakunta

- Webinaari alkaa hetken kuluttua.
- Webinaari tallennetaan.
- Webinaarin tallenne katsottavissa kahden viikon ajan (30.10-12.11.2024).
- Tallenne-linkki ja esitykset löytyvät [webinaarin tapahtumasivulta](#).
- Webinaarin aikana voi kirjoittaa kysymyksiä ja kommentteja chatiin.
- Pidäthän mikrofoni suljettuna ja kamera pois päältä muiden puheenvuorojen aikana.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Valtioneuvoston lakiesityksen suuntaviivat lukiokoulutuksen kehittämiseksi

Oppimisen tuki ja erityisopetus
Lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä
Englanninkielinen yo-tutkinto
Taito- ja taideaineiden yo-kokeet

Opetusneuvos, yksikön päällikkö Petri Lehikoinen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

#LOPS2021

2027 – 2030

- Syventävä vaihe
- Hiotaan hyviä käytäntöjä ja nautitaan laadukkaasta lukiosta
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeet ja englanninkielinen yo-tutkinto käyttöön

2024 – 2027

- Tuotekehittelyvaihe
- Uusien LOPS-perusteiden kaikki mahdollisuudet käyttöön
- Oppimisen tuen ja erityisopetuksen luvun päivitys
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeiden sekä englanninkielisen yo-tutkinnon kehitystyö

2021 – 2024

- Sisäänajovaihe
- Uudet rakenteet, uusien sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen sisäistäminen

Lukiokoulutusta koskevat ehdotukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön 28.9.2023 asettama Lukiokoulutuksen työryhmä (1.10.2023 – 31.12.2024)

- Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa lukiokoulutuksen keskeinen tavoite on varmistaa laaja-alainen yleissivistys sekä tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuus.
- Lukiokoulutusta kehitetään tulevaisuudessakin omana koulutusmuotonaan, jolla on oma toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä rahoitusjärjestelmä.
- Lukiolakiin ehdotettavilla muutoksilla vahvistettaisiin lukiolaisten oikeutta oppimisen tukeen. Laissa säädettäisiin opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen ja erityisopetukseen.
- Lukion rahoitukseen kuuluva pienten lukioiden korotus uudistettaisiin tukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista.
- Lukiolakiin ja ylioppilastutkintolakiin ehdotettavilla muutoksilla mahdollistettaisiin englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein.
- Ylioppilastutkintoon ehdotettavilla muutoksilla mahdollistettaisiin taito- ja taideaineen kokeen suorittaminen osana ylioppilastutkintoa.

Hallituksen esityksen valmistelusta

- Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 28.9.2023 työryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisesti lukiokoulutuksen rahoitusta, ylioppilastutkinnon uudistamista, lukiodiplomien uudistamista sekä tukiopetusta koskevat esitykset ja muut hallitusohjelman mukaiset lukiokoulutusta koskevat toimenpiteet. Työryhmä asetettiin ajalle 1.10.2023 – 31.12.2024.
- Työryhmän alaisuudessa toimi kaksi jaostoa: Rahoituksen kehittämisen jaosto ja Ylioppilastutkinnon ja lukiodiplomien kehittämisen jaosto.
- Hallitusohjelmakirjausten valmistelun tueksi opetus- ja kulttuuriministeriö asetti lukiokoulutuksen sidosryhmiä edustavan seurantaryhmän. Seurantaryhmä asetettiin ajalle 15.10.2023 – 31.12.2024.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausuntoja 22.4.-4.6.2024. Lausuntopyyntö lähetettiin keskeisille ministeriöille ja muille viranomaisille, lukiokoulutuksen järjestäjille, korkeakouluille, opettajajärjestöille, opiskelijajärjestöille, kuntasektorin toimijoille, työmarkkinajärjestöille sekä muille lukiokoulutuksen keskeisille sidosryhmille. Lausunnon antoi yhteensä 181 eri tahoa.

Lukiokoulutuksen oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus

Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä uudistuksen toimeenpanossa: informaatio-ohjaus, webinaarit, tukimateriaalit...

LOPS-perusteiden kirjoitustyö OPH:ssa sekä oppimisen tuen ja erityisopetuksen seurantaryhmän työskentely 13.9.2024–28.2.2025

2024

LOPS-perusteiden seurantaryhmä aloitti 13.9. Luvun 4.2 päivityksen valmistelu OPH:ssa.

Hallituksen esitys eduskunnalle 10.10.

LOPS-perusteiden luonnos lausunto-kierrokselle marras-joulukuussa

Luvun 4.2 viimeistely tammi-kuussa

OPH:n johtokunnan kuuleminen helmikuussa

LOPS-perusteiden päivitys-määräys maaliskuussa

Paikalliset LOPS-päivitykset huhti-kesäkuussa

Päivitetyt LOPS:t käyttöön 1.8.2025

2025

Oppimisen tuki ja erityisopetus

- Pääpaino ennaltaehkäisevässä oppimisen tuessa. Matalan kynnyksen oppimisen tuki toteutettaisiin tukiopetuksena sekä erityisopettajan ja muun henkilöstön antamana tukena ja ohjauksena.
- Opiskelijalla, jolla on vaikeuksia oppimisessa, olisi oikeus saada tukiopetusta eli opettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan tarvitsemien tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Sitä voitaisiin antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai tarvitsisi muusta syystä tukea ja ohjausta lukio-opintoihinsa.
 - ✓ Tukea annettaisiin opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä, jotta voitaisiin ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautuminen
 - ✓ Oppimisen tuki olisi tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoritua opinnoistaan
- Osana oppimisen tukea voitaisiin antaa erityisopettajan antamaa tukea ja ohjausta
 - ✓ Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehtäisi erityisopetuksen päätöstä
 - ✓ Esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelija tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista sekä yo-tutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia ja yhteistyötä aineenopettajien kanssa
 - ✓ Lyhytkestoinen erityisopettajan tuki olisi useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisvaikeuksia, kuten lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia
- Jos matalan kynnyksen oppimisen tuki ei olisi riittävää, koulutuksen järjestäjä päättäisi opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta tekemällä muutoksenhakukelpoisen hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Päätös tehtäisiin erityisopetuksen tarpeen ilmetessä ja opiskelijan hakiessa erityisopetusta.
- Opiskelijalla olisi oikeus erityisopetukseen, jos hän todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi tarvitsisi erityisopetusta oppimäärän osaamistavoitteiden saavuttamiseksi
 - ✓ Sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrista vaikeuksista tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta.

Lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä

Hallitusohjelma: ”Lukiokoulutuksen järjestäminen turvataan alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti. Hallitus uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusmallin muutoksista tehdään kattavat vaikutusarviointit ja niiden pohjalta valmistellaan hallituksen esitys vuoden 2025 loppuun mennessä. Rahoitusmallin muutokset toteutetaan riittävän pitkällä siirtymäajalla. Tavoitteena on säilyttää kattava lukioverkko. Uudistetaan lukion rahoitukseen kuuluva pienten lukioiden lisätukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Edistetään kuntien välisen rahoitusvastuun tasapuolista jakautumista kotikunnan mukaan.”

- Vakain rahoitusasema olisi jatkossa sellaisilla pienillä lukioilla, joilla on syrjäinen sijainti tai joiden opetuskieli on kunnan vähemmistökieli: rahoitus säilyisi nykytasolla
- Sellaisille pienille lukioille, jotka eivät ole syrjäisiä, esitetään mallia, jossa yksikköhinnan korotus olisi puolet nykytasoon nähden

Englanninkielinen yo-tutkinto

- ✓ Tarvitaan pohjaksi englanninkieliset lukio-opinnot
 - Tarkoitettu ainoastaan niille, jotka eivät pysty suoriutumaan lukio-opinnoista ja eivätkä lukio-opintoihin tullessaan yo-kokeista suomen tai ruotsin kielellä
 - On kuitenkin suoritettava yo-tutkinnossa vähintään S2/R2-oppimäärän koe suomen tai ruotsin kielessä
 - Englanninkielinen lukiokoulutus edellyttää järjestämislupaa okm:ltä
- ✓ Koskisi toteutuessaan elokuussa 2026 aloittavia, ensimmäinen englanninkielinen yo-tutkintokerta mahdollisesti syksyllä 2028
- ✓ Opetushallitus päivittänyt LOPS-perusteiden englanninkielisen version mahdollisia järjestämisluvan hakijoita varten
 - Julkaistaan oph.fi-sivuilla vapaaseen käyttöön lähipäivinä

Lukiodiplomijärjestelmän kehittäminen 2024–2027

LUKIODIPLOMIJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN LAINSÄÄDÄNNÖN JA OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN POHJALTA

Lukiolain mukaisesti lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi).

HALLITUSOHJELMAN MUKAISEN LUKIODIPLOMIUUDISTUKSEN VALMISTELUN TUKEMINEN

Hallituksen esitys kohdistuu nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään (810/2018) sisältyviin pakollisiin taito- ja taideaineisiin. Musiikin, kuvataiteen, liikunnan lukiodiplomit muuttuisivat ylioppilastutkinnon kyseisten taito- ja taideaineiden koesuorituksiksi.

Taito- ja taitoaineiden yo-kokeet

- ✓ Koskisivat elokuussa 2027 aloittavia lukiolaisia
- ✓ Ensimmäiset kuvataiteen, liikunnan ja musiikin yo-kokeet mahdollisesti syksyllä 2029
 - Koostuvat valmistavasta näytöstä (oma näyttöpäivä) ja varsinaisesta yo-kokeesta
- ✓ Opetushallitus asettanut valmistelun tueksi seurantaryhmän ja oppiainekohtaiset alatyöryhmät
- ✓ Kansainväliset oppiainekohtaiset vertailuselvitykset valmistuivat alkusyksystä
 - Hyviä malleja, mutta yksikään ei sovi sellaisenaan Suomen yo-tutkintoon
 - Erityisen kiinnostavia malleja esim. Irlannissa, Tanskassa ja Unkarissa
 - Taito- ja taideaineiden loppuvaiheen näyttökokeet käytössä suurimmassa osassa ns. länsimaita
- ✓ Tulossa mahdollisesti pieniä yo-kokeeseen liittyviä LOPS-perustemuutoksia
 - Olennainen ero yo-kokeissa lukiodiplomeihin verrattuna se, että yo-kokeet perustuvat muiden oppiaineiden tavoin LOPS-perusteiden tavoitteisiin eikä kyse ole enää erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näytöstä

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (10.10.2024)

- Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet edellyttäisivät kokeiden järjestämistä lukioissa Ylioppilastutkintalautakunnan määräämänä ajankohtana. Se edellyttäisi mm. yhden uuden koepäivän määräämistä sekä kevään että syksyn koekerralle.
- Koetehtävät perustuisivat oppiaineiden valtakunnallisiin opintoihin. Taito- ja taideaineiden kokeisiin sisältyisi varsinaista koepäivää edeltäviä valmistavia näyttöjä, jotka olisivat osa tutkintoa.
- Valmistavat näytöt liittyisivät taito- ja taideaineiden kokeisiin ja ne suoritettaisiin ennen varsinaista koetta osana lukion oppimäärän mukaista opetusta. Jos kokelas uusii kokeen, tulee hänen uusia myös valmistava näyttö.
- Valmistavien näyttöjen ja kokeiden ajankohdasta ja sisällöstä päättäisi Ylioppilastutkintolautakunta tarkemmin.
- Ensimmäiset taito- ja taideaineiden kokeet olisi mahdollista järjestää aikaisintaan syksyllä 2029, jolloin se koskisi lukio-opintonsa 1.8.2027 aloittavia opiskelijoita.
- Taito- ja taideaineiden kokeet edellyttävät runsaasti valmistelutyötä Ylioppilastutkintolautakunnalta ja Opetushallitukselta. Opetushallitus on ministeriön kanssa tehdyn tulossopimuksen mukaisesti käynnistänyt hallitusohjelmakirjauksen mukaisen kehittämistyön lukiodiplomijärjestelmän kehittämiseksi yhteistyössä Ylioppilastutkintolautakunnan kanssa.

[Hallituksen esitys OKM/2024/65](#)

[Asian käsittelytiedot eduskunnan sivuilla HE 159/2024 vp](#)

Tervetuloa kehittämisen foorumeille!

- ✓ **Mitä kuuluu lukiodiplomien kehittämislle –webinaari tiistaina 5.11. klo 15.00–17.00**
 - **Lisätietoja ja ilmoittautumiset viimeistään 1.11.: [Mitä kuuluu lukiodiplomien kehittämislle? \(oph.fi\)](#)**
- ✓ **Oppimisen tuen hankepäivä Teamsissa maanantaina 11.11. klo 9.00 – 15.00**
- ✓ **Lasten ja nuorten osallisuus demokratian vahvistajana –seminaarissa Paasitornissa Helsingissä torstaina 14.11.**
- ✓ **LUKE:n opo-verkoston syyswebinaari perjantaina 29.11.2024 klo 12.30 – 14.00**
- ✓ **Opetushallituksen järjestämät XV valtakunnalliset Lukiopäivät Marina Congress Centerissä torstaina 30.10. – perjantaina 31.10.2025**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Katsaus taito- ja taideaineiden kokeiden kehittämistä tukeviin toimenpiteisiin

Miten Opetushallitus tukee lakiesityksen mukaista valmistelua osana Lukiodiplomijärjestelmän kehittämistyötä 2024–2027?

opetusneuvos Mikko Hartikainen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö
Kasvatus, koulutus ja osaaminen
Opetushallitus

Sisältö

- **Lukiokoulutuksen lähtökohdat taito- ja taideaineiden ylioppilastutkinnon kokeiden kehittämiseksi**
- **Taito- ja taideaineiden kokeiden valmistelun tukeminen osana lukiodiplomijärjestelmän 2024-2027 kehittämistyötä**
 - Opetushallituksen asettama seurantaryhmä ja kolme alatyöryhmää
 - Kartoitukset musiikin/kuvataiteen/liikunnan kokeista, suorituksista ja näytöistä eri maissa ja kansainvälisissä koulutusohjelmissa
 - Lukiodiplomien kehittämistyön toimenpiteistä ja näkymistä

Hallitusohjelman mukaisen uudistuksen valmistelusta

Selkeät valmisteluvastuut, jotka edellyttäisivät yhteistä tiekarttaa ja tiivistä yhteistyötä sekä keskeisten sidosryhmien osallistamista ja viestintää.

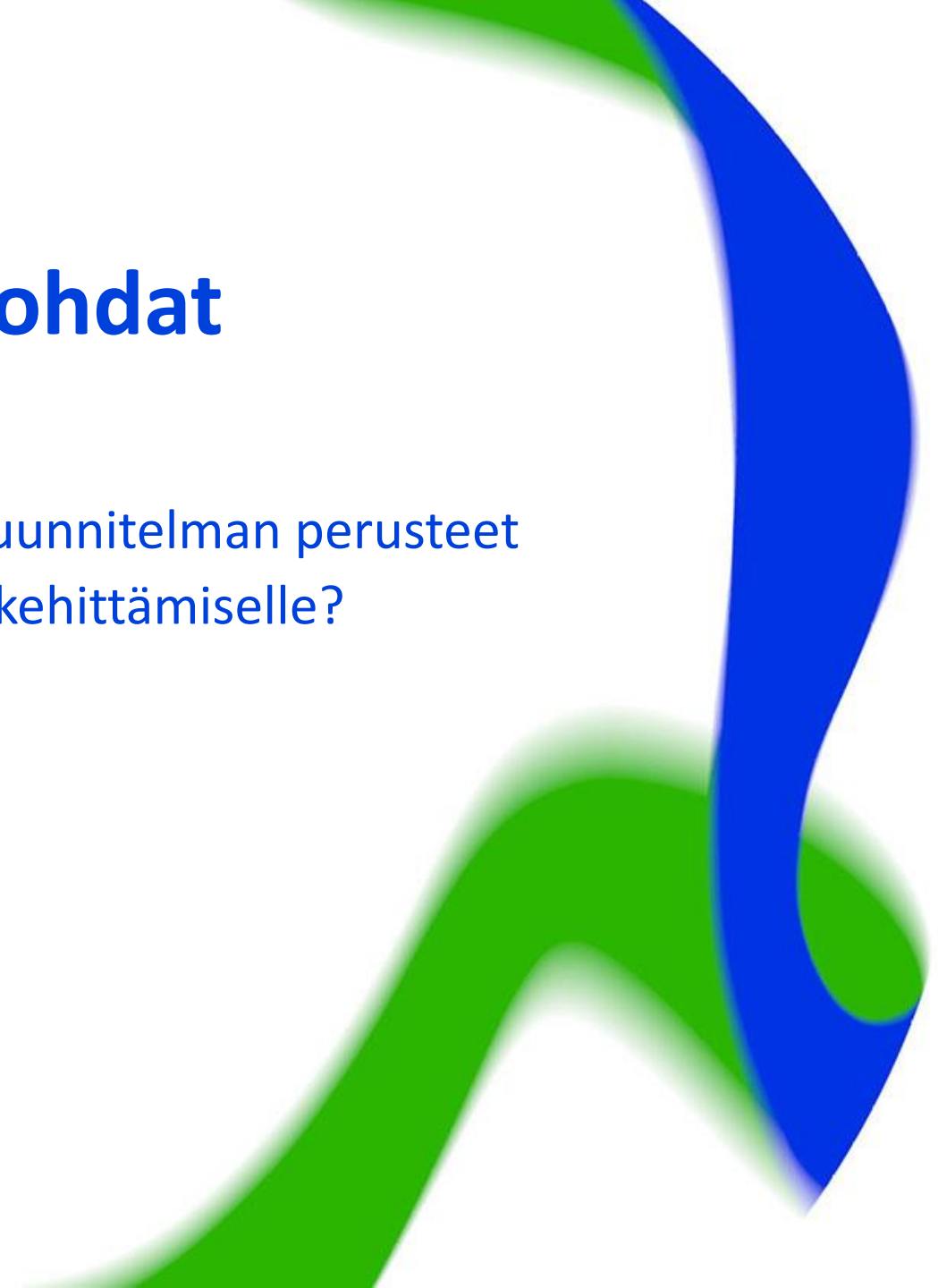
Ylioppilastutkintolautakunta vastaa taito- ja taideaineiden kokeiden kehittämisestä osaksi ylioppilastutkintoa.

Opetushallitus vastaa mahdollisista lukion opetussuunnitelman perusteisiin tehtävistä muutoksista sekä taito- ja taideaineiden pedagogiikan kehittämisen ja opetushenkilöstön valmiuksien vahvistamisesta.

Opetushallitus vastaa lukiodiplomien kehittämisestä kehittämissuunnitelmaesityksen pohjalta.

Lukiokoulutuksen lähtökohdat ylioppilastutkinnolle

Mitä reunaehtoja lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet
asettavat taito- ja taideaineiden kokeiden kehittämiseksi?

Lukiolaki (714/2018)

- **2 § Lukiokoulutuksen tarkoitus**
 - valmiudet korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa.
 - tukee opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia.
- **10 § Oppimäärien tavoitteelliset suorittamisajat, mitoitus ja laajuus**
 - Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus 88 opintopistettä.
- **11 § Oppimäärän sisältö**
 - Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta.
 - Taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärää suorittaville.
 - Lukion oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja ja lukiodiplomeja.

Lukiolaki (714/2018)

- **11 § Oppimäärän sisältö**
 - Valtioneuvoston asetuksella säädetään lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista, oppiaineryhmiin kuuluvista oppiaineista, niiden opintojen rakenteesta ja laajuuksista. (11 §)
- **13 § Opintojen järjestäminen**
 - Lukiokoulutus on järjestettävä siten, että lukion koko oppimäärä on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja siitä, että opiskelijan edellytykset oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen eivät vaarannu.
- **25 § Oikeus saada opetusta ja opintojen ohjausta**
 - Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta.
 - Osa oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna tavoitteiden toteutumista ja edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Lupa suorittaa opintoja itsenäisesti voidaan myöntää myös hakemuksesta.
 - Opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Suunnitelma laaditaan opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Lukiolaki (714/2018)

- **27 § Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen**

- Henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee selvittää ja tunnistaa aiemmin hankittu osaaminen selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa lukiokoulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää.
- Myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen on tunnustettava. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

- **29 § Opiskelun poikkeava järjestäminen**

- Opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin, jos opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan oppimäärää vastaavia tietoja ja taitoja; oppimäärän suorittaminen olisi olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; olisi perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä.

- **34 § Opiskelijoilta perittävät maksut**

- Oppivelvollisten lukiokoulutus on opiskelijalle maksuttomia ja valinta- tai soveltuvuuskokeet maksuttomia. Aineopiskelijalta ja erityisen tutkinnon kokeista voidaan periä maksuja, ei kuitenkaan oppivelvolliselta.

- **36 § Lukion oppimäärän suorittaminen**

- Lukiokoulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu valtioneuvoston asetuksessa säädetyn mukaisesti ottaen huomioon mahdollinen erityinen koulutustehtävä tai kokeilulupa.

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)

1 § Kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi

- Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijan tasapainoista henkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua sekä edistää elämän, ihmisoikeuksien, kestävän kehityksen, ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamista. Koulutus tukee kaikessa oppilaitoksen toiminnassa aktiivisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Koulutus ohjaa opiskelijaa toimimaan demokraattisesti, vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

2 § Tiedot ja taidot

- Koulutus kehittää laaja-alaisesti opiskelijan valmiuksia omaksua, yhdistää ja käyttää tietojaan ja taitojaan sekä soveltaa oppimaansa monipuolisesti myös oppiainerajat ylittävästi. Koulutus vahvistaa ja syventää opiskelijan yleissivistystä muuttuvassa toimintaympäristössä ja antaa tietoja ja taitoja asetuksen liitteiden mukaisissa opinnoissa.
- Koulutus kehittää opiskelijan jatko-opinto-, työelämä-, yrittäjyys-, yhteiskunta- ja kansainvälisyysvalmiuksia.
- Koulutus vahvistaa perustaa opiskelijan fyysiselle, henkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille ja antaa valmiuksia ja halua niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Koulutus tukee opiskelijan eettisen pohdinnan kehittymistä.
- Koulutus vahvistaa kokonaisuuksien hallintaa, oppimisen taitoja, tieteellistä ja siihen sisältyvää kriittistä ajattelua, luovuutta, työskentelyn taitoja, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, tiedon hankinta- ja hallintataitoja, tietoteknisiä käyttö- ja soveltamistaitoja sekä taitoa ilmaista itseänsä kirjallisesti ja suullisesti molemmilla kotimaisilla ja muilla kielillä sekä taiteen keinoin.

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)

- Lukiokoulutuksen oppimääriin sisältyy asetuksen liitteiden mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. (12 §)
- Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät taito- ja taideaineiden opinnot (Liite 1)
 - Liikunta: Pakolliset opinnot (4 opintopistettä), Valtakunnalliset valinnaiset (6 opintopistettä)
 - Musiikki ja kuvataide (pakolliset opinnot yhteensä 6 opintopistettä)
 - Musiikki: Pakolliset opinnot (2 tai 4 opintopistettä), Valtakunnalliset valinnaiset (4 opintopistettä)
 - Kuvataide: Pakolliset opinnot (2 tai 4 opintopistettä), Valtakunnalliset valinnaiset (4 opintopistettä)
- Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (12 §)
 - Hallituksen esityksen mukaisesti kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomien suorittaminen ei olisi enää mahdollista lukio-opintonsa 1.8.2027 aloittaville opiskelijoilla, jotka voisivat suorittaa näiden aineiden taito- ja taideaineen kokeen osana ylioppilastutkintoa.
- Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä. (12 §)

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019

- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat *hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen* sekä *globaali- ja kulttuuriosaaminen*.
- Oppiaineen pakolliset opinnot ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennetty perusteissa moduuleiksi, joista muodostetaan paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksoja.
- Valtakunnalliset valinnaiset opinnot jäsennetään puolestaan pääsääntöisesti kahden opintopisteen laajuisiksi moduuleiksi. Lukiolaki edellyttää, että nämä opinnot on voitava opiskella kahden opintopisteen laajuisina.
- Kaikissa oppiaineissa ja opintojaksoissa määritellään, kuinka laaja-alainen osaaminen niissä toteutuu. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteina ovat hyvä yleissivistys, kestävän tulevaisuuden rakentaminen sekä vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet.
- Paikallinen opetussuunnitelmassa oppiaineosuus sisältää seuraavat osat:
 - oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
 - opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Lukiodiplomijärjestelmän kehittämistyö: Toimenpiteet ja näkymät

30 vuotta lukiodiplomin kehitystyötä

Lukiodiplomien jatkokehittäminen

Lukiodiplomijärjestelmän kehittäminen 2024-2027

- **Lukiodiplomien sisällöllistä kehittämistyön opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannon pohjalta.**
- Laaja kokonaisuus perustuu Opetushallituksen ministeriölle valmistelemaan [kehittämissuunnitelmaesitykseen](#) (2022)
- Opetushallitus edistää hallitusohjelman mukaista uudistuksen valmistelua, joka kohdistuu lukiokoulutuksen pakollisiin taito- ja taideaineisiin.
- Opetushallitus vastaa tehtävänsä mukaisesti lukiodiplomijärjestelmän kansallisesta kehittämisestä.
- Uudistamme lukiodiplomijärjestelmää ja tavoitteena parantaa niiden suorittamisen edellytyksiä. Lukiodiplomeja kehitetään osana lukion koko oppimäärän suoritusta.
- Kehittämistyö perustuu lukiodiplomijärjestelmän vahvuuksiin ja aiempaan kehittämistyöhön. Edistämme toimenpiteitä kunkin lukiodiplomiaineen näkökulmasta.
- Lähtökohtana yhteistyö lukioiden, yliopistojen ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Opetushallitus päivittää suunnitelmia kehittämistyön edetessä.

Lukiodiplomijärjestelmän kehittämistyön tavoitteita

Opetushallituksen kehittämissuunnitelma -esityksen (2022) pohjalta

- Lukiodiplomilla mahdollistetaan jatkossakin osaamisen osoittaminen ensisijaisesti oppiaineissa, joilla ei ole koetta ylioppilastutkinnossa.
- Tavoitteena on tukea lukiodiplomien järjestämisen kehittämistä lukioissa, jotta niiden suorittaminen ja arviointi olisi opiskelijoille entistä yhdenvertaisempaa, luotettavampaa ja saavutettavampaa.
- Kehitetään lukiodiplomien arviointilinjauksia ja -menettelyjä.
- Kehittämistyössä huomioidaan digitaalisuuden mahdollisuudet lukiodiplomien järjestämisessä.
- Tuetaan lukiolainsäädännön mukaisia yhteistyön ja koulutuksen hankkimisen mahdollisuuksia.
- Tuetaan hallitusohjelman mukaista valmistelua. Opetushallitus vastaa LOPS2019 -perusteiden muutoksista sekä tukee taito- ja taideaineiden pedagogiikan kehittämistä ja opetushenkilöstön valmiuksien vahvistamista.
- Tavoitteena on luoda paremmat edellytykset lukiodiplomien hyödyntämiselle jatko-opintoihin haettaessa.
- Kehittämistyötä 2024–2027 tehdään käytettävissä olevien resurssiensa puitteissa.

Lukiodiplomijärjestelmän kehittämistyö 2024-2027

Toimenpiteitä

2024

- Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän ja sen jaoksen lakiesityksen valmistelutyöhön osallistuminen
- Opetushallituksen hallitusohjelman mukaista valmistelua tukeva seurantaryhmä ja kolme alatyöryhmää
- Kartoitukset tutkintoon sisältyvistä musiikin/kuvataiteen/liikunnan kokeista suorituksista ja näytöistä eri maissa ja kansainvälisissä koulutusohjelmissa
- Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan LOPS2019-tukimateriaalin suunnittelu
- Kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin lukiodiplomin tukimateriaalit 2024–2025
 - Opetussuunnitelmatyön tukimateriaali suunnittelu ja tuottaminen
 - Opetuksen ja arvioinnin tukimateriaalin suunnittelu
- Lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen ja lukiodiplomien kartoittamista (KOSKI-data)

Lukiopidiplomijärjestelmän kehittämistyö 2024-2027

Suunniteltuja toimenpiteitä ja alustavaa aikataulua

2025

- Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan LOPS2019-tukimateriaalin tuottaminen
- Lukiopidiplomiaineiden opetuksen ja arvioinnin tukimateriaalien tuottaminen
- Lukiopidiplomien arviointimenettelyn ja -linjausten kehittäminen
- Mahdollinen lukiopidiplomitarjonnan kehittäminen
- Lukiopidiplomien järjestämistä ja arviointia kehittävät koulutukset ja seminaarit
- Kartoitus yhteistyöstä ja koulutuksen hankkimisesta sekä osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta lukiopidiplomiaineiden opinnoissa

2026-2027

- LOPS2019 muutosmääräyksen valmisteluprosessi, Lukiopidiplomien suoritusohjeiden valmistelu
- Toimenpiteitä kuvataiteen, musiikin ja liikunnan pedagogiikan kehittämiseksi ja opetushenkilöstön valmiuksien vahvistamiseksi
- Mahdollisten uusien lukiopidiplomien kehittäminen
- Toimenpiteitä lukiopidiplomiaineiden pedagogiikan kehittämiseksi ja opetushenkilöstön valmiuksien vahvistamiseksi

Opetushallituksen kehittämistyön suunnitelmia päivitetään ja tarkennetaan työn edetessä. Kehittämistyötä tehdään vuosina 2025-2027 käytettävissä olevien resurssiensa puitteissa.

Opetushallituksen seurantaryhmä alatyöryhmineen: Asiantuntemusta ja osallisuutta valmistelun tueksi

- Seurantaryhmä alatyöryhmineen tukee lainsäädäntöuudistuksen valmistelua ja luo edellytyksiä taito- ja taideaineiden kokeiden kehittämiseksi.
- Seurantaryhmä ohjaa ja koordinoi alatyöryhmien työskentelyä sekä kokoaa ja tarkastelee alatyöryhmien näkemyksiä.
- Alatyöryhmät pohtivat, ideoivat ja esittävät oppiainekohtaisia ideoita, ratkaisumalleja ja vaihtoehtoja.
- Lopputuloksen sisällöstä:
 - Seurantaryhmän kokoamat lukiokoulutuksen ja ylioppilastutkinnon lähtökohdat taito- ja taideaineiden kehittämiseksi
 - Musiikin, kuvataiteen ja liikunnan alatyöryhmien tuottamat yhteenvedot näkemyksistään ylioppilastutkinnon kokeen kehittämisen tueksi.

Kansainväliset kartoitukset työskentelyn tukena

- Työryhmätyöskentelyä tueksi on tuotettu kartoitukset eri maiden koulutusjärjestelmissä ja kansainvälisissä koulutusohjelmissä tutkintoon sisältyvistä musiikin/kuvataiteen/liikunnan kokeista, suorituksista ja näytöistä toisen asteen yleissivistävää lukiokoulutusta vastaavissa koulutuksissa
- Kuvataide: Jani Vepsä, Taiteen maisteri, väitöskirjatutkija, Taiteen ja median laitos, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Aalto-yliopisto
- Liikunta: Kasper Salin, apulaisprofessori, Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto
- Musiikki: Inga Rigandi, Musiikin tohtori (MuT), Sibelius-Akatemia, Musiikkipedagogi AMK, Kasvatustieteiden maisteri (KM)

Kartoitusten tuloksista

- Ilahduttavan monen maan lukiokoulutusta vastaavassa koulutuksessa tutkintoon sisältyy jonkinlainen taito- ja taideaineen koe.
- Pääosassa tarkastelluista malleista löytyi sekä näyttökoe että kirjallinen osuus. Tyypillisesti taito- ja taideaineiden kokeisiin sisältyy jonkinlainen kirjallinen koe/kokeita ja pidempikestoinen taiteellisen tai taidollisen näytön osuus. Mahdollisuus taito- ja taideaineen eri tasoihin kokeisiin on käytössä monissa maissa.
- Taito- ja taideaineiden kokeiden laajuudessa ja kestossa on paljon maakohtaista vaihtelua. Taito- ja taideaineiden kokeet ja näytöt arvioidaan monissa maissa osaksi oppilaitostasolla ja joiltain osin arviointi toteutetaan ulkoisena, kansallisen toimielimen/viranomaisen toimesta.
- Tuloksista pääteltävissä, että taito- ja taideaineiden kokeiden edellyttämä osaaminen eroaa monissa maissa siitä, millaista osaamista suomalaisessa lukiokoulutuksessa näissä aineissa tavoitellaan.
- Taide- ja taitoaineen kokeiden rakenne, sisällöt, arviointi ja toimeenpano, kuten kyseisen maan koulutusjärjestelmäkin, on uniikki. Tarkastellut mallit eivät ole siten sellaisenaan hyödynnettävissä taito- ja taideaineiden kokeiden kehittämisessä osaksi ylioppilastutkintoa.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Sammanfattning på svenska

Jolin Slotte, undervisningsråd
Enheten för den svenskspråkiga verksamheten

Utvecklingen av gymnasieutbildningen

- Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har i fråga om gymnasieutbildningen som mål att säkerställa en omfattande allmänbildning och behörighet för fortsatta studier för de studerande.
- Gymnasieutbildningen utvecklas som en egen utbildningsform som har en egen lagstiftning som styr verksamheten samt ett eget finansieringssystem.
- Stödet för gymnasieelevernas lärande förnyas och gymnasieeleverna får rätt till stöd- och specialundervisning.
- Målet är att förnya finansieringssystemet för gymnasieutbildningen och samtidigt bevara ett täckande gymnasienätverk.
- Avläggande av studentexamen på engelska möjliggörs för en noggrant avgränsad målgrupp.
- Gymnasiediplomen utvecklas så att ett prov i studentexamen i fortsättningen kan ersättas med ett gymnasiediplom.

Inkludering av konst- och färdighetsämnen i studentexamen

- ✓ Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp har berett förslaget enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram, propositionen har överlämnats till riksdagen 10.10.2024.
- ✓ Reformen omfattar studerande som inleder sina gymnasiestudier i augusti 2027.
- ✓ En examinand kan avlägga ett studentprov i ett konst- och färdighetsämne inom bildkonst, gymnastik och musik tidigast hösten 2029.
- ✓ Ett prov i konst- och färdighetsämnen
 - ✓ kan avläggas i de obligatoriska konst- och färdighetsämnen som ingår i gymnasiets lärokurs
 - ✓ kan avläggas som ett av de fem studentproven som krävs för examen
 - ✓ Omfattar även ett arbetsprov där examinanden visar sådant kunnande som är karakteristiskt för läroämnet.
- ✓ Alla gymnasier har en skyldighet att ordna studentprov i konst- och färdighetsämnen (bildkonst, gymnastik och musik).
- ✓ Gymnasiets egna lärare gör en preliminär bedömning varefter studentexamensnämndens censorer bedömer alla prestationer.
- ✓ Det är möjligt att det kommer vissa ändringar i grunderna för gymnasiets läroplan.

Utvecklingsarbetet utförs som ett samarbete

- Utbildningsstyrelsen utvecklar gymnasiediplomsystemet när det kommer till innehållet på uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet år 2024–2027.
- Utbildningsstyrelsen utför utvecklingsarbetet i samarbete med Studentexamensnämnden, sakkunniga vid gymnasier och universitet samt inom andra intressegrupper.
- Utbildningsstyrelsens uppföljningsgrupp och tre arbetsgrupper (bildkonst, gymnastik, musik) skapar förutsättningar för att utveckla studentexamen i enlighet med regeringens proposition.
- En kartläggning av olika länders utbildningssystem för bildkonst, gymnastik och musik när det gäller slutexamen, verkställande och prestationer inom utbildningar som motsvarar andra stadiets gymnasieutbildning.

Studentprovet i konst- och färdighetsämnen skiljer sig från gymnasiediplomen

- ✓ Gymnasiediplom kan avläggas om gymnasiet erbjuder möjligheten.
- ✓ Studentproven grundar sig på målen för läroämnet – inte specialkompetens och specialintresse.
- ✓ Kunskaper som visas i studentexamensproven visar hur väl examinanden har tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som beskrivs i grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen för unga och uppnått tillräcklig mognad (L502/2019 1 § 1 mom.)
- ✓ Högskolor kan bestämma om de beaktar gymnasiediplom vid antagning av studerande.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!
Tack!

